

Cròniques de l'ànima

*Als músics de l'Agrupació Artístico-Musical
"El Trabajo" de Xixona,
per ser com sou.*

Diuen que la Festa dels Moros i Cristians és una manifestació lúdico-festiva on tenen cabuda tots els sentits de la natura. L'aroma a pólvora, la visió colorista, el gust a olleta i altres especialitats gastronòmiques, el tacte entre els festers quan colze a colze enllesteixen una desfilada i l'audició d'un ambient sonor especial. Una música que naix de la Festa i s'enlaira com element fonamental sense la qual seria molt difícil imaginar-se la catarsi col·lectiva que any rere any envaeix els carrers i places dels nostres pobles. Una música que provoca rialles i plors i que serveix per deixar aflorar els sentiments més nets i sincers de cadascú. La emoció, que etimològicament significa *moviment des de dins cap a fora*, es fa palesa en aquest ambient més que mai.

Molts són els pobles festers que saben valorar el pes d'aquesta música tot organitzant actes on li se ret homenatge. El primer acte de festes, sol ser una desfilada de bandes on el fester li dona les gràcies al músic per ajudar-lo a sentir les festes de forma molt diferent. He pogut gaudir de precioses entrades de bandes a Albaida, Alcoi, Banyeres de Mariola, Callosa d'En Sarrià, Ontinyent, Sant Vicent del Raspeig i Xixona. En totes elles les bandes hi són les protagonistes. Fins i tot en alguns d'aquests pobles es premia la millor interpretació del pasdoble tot atorgant-li un caire cerimoniós que els músics preparen amb molta cura. Al lloc on comença el passacarrer veus músics de diferents indrets que es coneixen entre ells i animosament comencen converses de complicitat. Un any més s'han trobat i es veuran la resta dels dies de festes, fins i tot quedaran per anar junts a prendre alguna cosa. "*En quin pasdoble arranqueu?*", sol ser la pregunta més repetida. La bandera al davant del bombista, mentre el mestre acaba d'arreglar les últimes files i mana que es disposen a començar. Alça les mans a mode de ritu ancestral, i de sobte l'espai s'ompli d'harmonies de somnis. És l'acte iniciàtic a la Festa. En arribar a l'últim fort els músics comencen a caminar i el públic esclata en aplaudiments. Per moltes vegades que ho visques, sempre sents alguna cosa especial. Hi ha llocs on el públic format per espectadors i companys músics d'altres bandes guaiten silenciosos el teu so. Hi ha pobles on es tradicional veure com per les ceres alguna gent va seguint la banda des que comença fins la fi de la desfilada. Es tracta de gent que vol escoltar un determinat pasdoble o simplement li ret simpatia a una determinada banda.

És el cas de Xixona, les ceres de la Plaça banyades per un sol matiner esdevenen bressol de les nostres notes, mentre els arbres configuren una caixa acústica especial i les banderoles entrelaçades conserven, geloses, l'encant del moment. Els sons de la música naixen per morir a cada instant, nota que surt, nota que no torna. És la màgia de la música al carrer, des de lluny, l'escoltes com preconitzadora de joia. De prop t'encisa i t'apropa a camins plens de sentiments. Quan la desfilada conclou als peus dels balcons de l'Ajuntament, des de fa uns quants anys, s'interpreta conjuntament per totes les bandes el pasdoble *Fiesta en Jijona*, de l'admirat i estimat mestre xixonenc *Vicente Pla Candela*. L'any passat vaig tenir l'honor de ser convidat a dirigir-lo i crec que en poques ocasions com aquella he estat tan nerviós. El dia d'abans havia baixat a assajar-lo. Feia ja dos anys que no estava de director titular de la Banda, però quan vaig per Xixona molta gent que conec i altra que no recorde haver vist mai, em saluden i em criden: "*Mestre, com va?*". La sensació és com d'anar per ma casa i el caliu de la gent em fa sentir ben a gust. Quantes coses li tinc d'agrair a la música! De camí a l'assaig em trobe amb músics de la Banda del poble, els meus companys, alguns ja amb la camiseta

de la seua comparsa. Havien vingut a veure l'assaig i a donar-me ànims, a dir-me que l'endemà estarien esperant-me a la plaça. Eren moments d'encontres, de xerrades i de complicitat. Els músics anaven arribant al parc i enllestirem l'assaig. És ben difícil dirigir una massa instrumental tan gran, però en ocasions com aquesta, la tècnica es recolza per l'estima i l'entusiasme, i de sobte, sense pensar-te-ho tot ha eixit be.

Un bon amic em va dir una vegada que un músic podia fracassar en un teatre però mai ho podia fer a una plaça pública i menys si aquesta és la del seu poble. I jo estava al meu poble. Havia arribat el moment de pujar a la tarima i dirigir. A la camisa portava enganxada la insígnia d'or de la ciutat de Xixona, que uns anys abans, i a instància de la Banda "El Trabajo", em va atorgar l'Ajuntament d'aquesta vila. Des de dalt, el paisatge s'oferia únic: molts rostres coneguts, moltes mirades de sincera estima, la plaça xixonenca on tantes vegades he passejat al front de la meua estimada Banda guaitava el crit de la Festa. En alçar els braços un silenci s'apodera del moment i comença la música. Eixa música que com diu el poeta "...naix de la terra i del fang...". La catarsi s'ha produït un any més i jo he tingut l'honor de viure-la. La música, sempre la música, omnipresent quan es parla d'emocions, de poble, de festa, de vida...

He pogut viure experiències similars a pobles com Ontinyent on vaig dirigir el dia dels Alardos a un miler de músics, la interpretació d'eixe monument fester del mestre Ferrero anomenat *Chimo*. En Elda, em convidaren a dirigir *Idella* del mestre Villar des de les almenes del Castell de Festes. I en Callosa d'En Sarrià, vaig poder dirigir el pasdoble *Callosa en festes* del bon amic José Vte. Asensi des del balcó de l'Ajuntament. En cada poble la festa és diferent i és meravellós que així siga. Potser el tret semblant és la emoció que la música desperta entre qui l'escolta. Actes com aquestos en complet silenci serien impensables. Naix la música i comença a viure la Festa. Conrear-la, dignificar-la i mantenir-la és feina de tots, músics i festers. Tenim a les nostres mans un tresor immens que cal mimar-lo.

Des de dalt de la Carrasqueta veig la Torre Grossa de Xixona, símbol del poble, que s'ha convertit en fanal dels qui ens sentim a prop seu. Des d'aquell llunyà 1995 quan vaig anar a dirigir la Banda per primera vegada fins ara, la vila de Xixona em regala generosa la seua calidesa, tot deixant-me compartir la seua essència, tot mullant-me de la seua tendresa. En Xixona he crescut com a músic i com a individu. Allí he passat moments que romandran perennes en la meua memòria més estimada. El meu amic Peporro em va dir un dia passejant per la Plaça: "*Ja has vengut? Qui de casa se'n va, a casa torna...*". I per molts anys. Bones Festes.

José R. Pascual-Vilaplana

Abril, 2005

(Aquest article ha estat publicat en la Revista de Festes de Moros i Cristians de Xixona 2005).